

Mity i nieporozumienia

Słyszałeś/łaś o PECS, ale czy rzeczywiście wiesz, czym ono jest?

Mity i nieporozumienia otaczające Picture Exchange Communication System™ (PECS)

Amanda Reed, Dyrektor ds. Rozwoju

Pyramid Group Management

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat skrót PECS stał się bardzo rozpoznawalny wśród interwencji związanych z autyzmem. Jednak mimo, iż wiele osób słyszało o PECS, powielanych jest wiele mitów dotyczących tego, czym PECS tak naprawdę jest. Poniżej wyszczególnione są najczęstsze mity, do których postanowiłam się odnieść.

Jeśli używamy obrazków, to znaczy, że używamy PECS.

W PECS używamy obrazków, jednak PECS jest konkretnym protokołem uczenia ekspresywnego wykorzystania obrazków do komunikowania swoich potrzeb i komentowania rzeczywistości. Protokół składa się z 6 faz uczenia umiejętności językowych oraz strategii pomocnych we wprowadzaniu atrybutów (np. kolorów czy wielkości) do systemu językowego konkretnego ucznia. PECS łączy w sobie wiedzę z zakresu stosowanej analizy zachowania i logopedii, co umożliwiło stworzenie skutecznej metody uczenia funkcjonalnej komunikacji. Protokół nauczania został opracowany w 1985 roku przez dr Andy'ego Bondy oraz mgr Lori Frost, a obecnie opisany jest w najnowszej wersji Podręcznika Picture Exchange Communication System – edycja 2 (Frost i Bondy, 2002). Podręcznik ten jest określany przez specjalistów z zakresu komunikacji i analizy zachowania jako efektywny i praktyczny przewodnik po jednym z najbardziej innowacyjnych dostępnych systemów.

Używamy wizualnego planu, więc używamy PECS

PECS jest systemem komunikacji ekspresywnej, przeznaczonym dla osób z zaburzeniami komunikacji. W planach wizualnych chodzi o receptywne rozumienie. W podejściu do edukacji Pyramid, którego częścią jest PECS, wykorzystujemy również plany wizualne, jednak nie są one same w sobie PECS.

PECS jest tylko dla osób niemówiących.

PECS może być bardzo efektywnym systemem komunikacji dla osób niemówiących, ale może też pomóc w uczeniu bardzo ważnych umiejętności u osób, które mówią. Protokół PECS podkreśla istotę uczenia podchodzenia do innych, aby zainicjować interakcję komunikacyjną. Niektórzy mogą mówić, ale nie rozumieć znaczenia podejścia społecznego – mogą mówić w pustym pokoju lub do lodówki. Właśnie oni dzięki PECS mogą nauczyć się istoty komunikacji. Inni mogą mówić, ale robić to tylko, gdy usłyszą pytanie. Dzięki PECS mogą oni nauczyć się spontanicznej komunikacji. PECS może być komunikacją alternatywną dla osób niemówiących i komunikacją wspomagającą dla tych, które mówią.

PECS jest tylko dla małych dzieci

PECS jest wykorzystywane na całym świecie u osób w wieku od 14 miesięcy do 85 lat. Proces uczenia się może przebiegać różnie u różnych osób, w zależności od ich wieku i rodzaju zaburzeń, jednak PECS może być efektywnym systemem komunikacji funkcjonalnej dla osób w każdym wieku.

PECS uczy tylko wyrażania prośb

Wyrażanie prośb jest w PECS pierwszą uczoną umiejętnością, ale w ostatniej fazie PECS skupiamy się na uczeniu komentowania (np. widzę..., słyszę...). W PECS nie chodzi tylko o to, żeby zaspokajać swoje potrzeby, ale o to, by komunikować się z innymi.

Jeśli uczeń prosi o coś przy użyciu PECS, musimy spełnić tę prośbę, więc wychowujemy „rozpieszczonego samoluba”

W protokole PECS chcemy, aby wszystkie prośby naszego ucznia były spełniane tylko podczas I i II fazy. To jest czas, kiedy u osoby uczącej się PECS buduje się zaufanie zarówno do systemu komunikacji, jak i partnera komunikacyjnego. Jeśli za wcześnie zaczniemy mówić „nie”, uczeń może porzucić próby komunikowania się, ponieważ doświadczy tego, że komunikacja nie działa. Gdy opanuje on już fazę II, możemy być pewni, że komunikuje się wytrwale i wtedy właściwym będzie nauczenie go, że może zawsze prosić o co chce, ale czasem odpowiedź będzie brzmiała: „Nie”.

Jeśli wprowadzimy PECS, to on nie nauczy się mówić.

Tak jak każdy inny system komunikacji alternatywnej, wykorzystanie PECS zwiększy prawdopodobieństwo tego, że użytkownik zacznie się komunikować werbalnie. Przeprowadzono badania dotyczące rozwoju mowy u osób korzystających z PECS – wyniki pokazują, że jest duże prawdopodobieństwo, że efektem wprowadzenia PECS będzie również mowa. To, co również jest jasne, to to, że nawet jeśli uczeń nie zacznie po wprowadzeniu PECS mówić, to będzie miał efektywną drogę komunikacji z wieloma różnymi ludźmi w swoim życiu.

PECS jest tylko dla osób z autyzmem

PECS powstało z myślą o osobach z autyzmem. W ciągu ponad 20 lat naszych doświadczeń odkryliśmy, że PECS może służyć za efektywny system komunikacyjny dla osób z wieloma różnymi trudnościami w obszarze komunikacji. PECS jest wykorzystywane do pracy z osobami z autyzmem, zespołem Downa, Cri-du-Chat, Angelmana, opóźnieniami rozwojowymi, zaburzeniami tworzenia systemu językowego, dyspraksją, po uszkodzeniach mózgu... Lista jest bardzo długa.

Podsumowując:

Picture Exchange Communication System (PECS, Frost i Bondy, 2002) jest wyjątkowym protokołem treningu komunikacji augmentatywnej/alternatywnej, który jest uznany na całym świecie i doceniany za skupienie się na najwcześniejszych częściach składowych komunikacji. PECS nie wymaga skomplikowanych i drogich materiałów. Zostało stworzone z myślą o nauczycielach, opiekunach i rodzinach, dlatego może być z łatwością wykorzystywane w różnych środowiskach. System był skutecznie wprowadzany u uczniów z szeroko rozumianymi trudnościami w obszarze komunikacyjnym, poznawczym oraz fizycznym.

Szkolenia na temat wprowadzania Picture Exchange Communication System są prowadzone przez Pyramid Educational Consultants, światowy zespół firm nadzorowanych przez Andy’ego Bondy i Lori Frost. Nasi konsultanci współpracują ściśle z dr Bondy’em i mgr Frost, by stale poszerzać swoją wiedzę i zdobywać doświadczenie oraz by pozostawać na bieżąco ze wszystkimi nowościami związanymi z protokołem PECS.